

DENKEN vanuit het belang van de ander

De school krijgt nieuwbouw, misschien wordt het wel een IKC, er zijn bouwplannen voor een nieuwe wijk, er wordt een lokaal wijkteam opgericht of er is nieuw achterstandenbeleid: het zijn allemaal momenten waarop het handig is om korte lijntjes met het gemeentebestuur te hebben. Nu er overal nieuwe gemeenteraden en nieuwe wethouders zitten, is er daarom werk aan de winkel voor kinderopvangorganisaties.

🔗 ASTRID VAN DE WEIJENBERG

Wat is het belang van een wethouder? Bereiken wat in het coalitieprogramma staat en in het eigen partijprogramma. Wat is het belang van een raadslid? Zichtbaar zijn, je onderscheiden van de rest, herkozen worden. Wat is het belang van een ambtenaar? Zorgen voor een ordentelijk en rimpelloos proces en goede uitvoering. Het zijn drie vragen en antwoorden die Tino Wallaart behandelt in de training die hij geeft bij Stichting Lobby Lokaal. Zijn bureau Wallaart & Kusse Public Affairs is namelijk ook oprichter van deze stichting die particulieren met weinig geld helpt om waardevolle ideeën onder de aandacht te brengen van gemeentelijke beleidsmakers en politici. Met bijvoorbeeld een gratis inloopsprekbeurt (een soort wetswinkel), trainingen en boekjes, en een eigen lobby voor de Dag van de Inspreker: 'Nog te weinig mensen weten de weg naar de raad te vinden.' Lobbyen is te leren, vindt hij. 'Het is net zoiets als fietsen. Je gaat een paar keer onderuit, maar je leert het alleen door te doen.'

Fasen

Denken vanuit het belang van de ander en vanuit het gedeelde belang is wat alle lobbyprofessionals als belangrijkste aanbeveling noemen. Wallaart: 'Als je alleen maar je mening komt

geven, staat niet iedereen met bloemen klaar. Je moet dus je individuele belang overstijgen als je wilt dat de ander luistert.'

Lobbyadviseur Erik van Venetië deelt het lobbywerk in in een aantal fasen. 'Allereerst moet je weten wat de grote thema's zijn waar je als organisatie de komende jaren voor staat, waar je omgeving voor staat, je wijk. Wat de ouders belangrijk vinden, hoort daarbij. Dat kan wel iets heel anders zijn, bijvoorbeeld dat er voldoende parkeerplaatsen zijn. Bestudeer met een paar mensen het coalitieakkoord en het collegeprogramma. Haal de aanpalende onderwerpen eruit, bijvoorbeeld doorlopende leerlijnen stimuleren, aandacht geven aan onderwijsachterstanden, kindermishandeling eerder signaleren, jeugdzorg verbeteren, maar ook infrastructuur (parkeerplaatsen). Kijk naar welke vragen er verstopt zitten in dat programma en bedenk hoe je kunt zorgen dat je daar een oplossing voor hebt.'

Kleuren

Tino Wallaart ondersteunt de gedachte dat je goed naar het coalitieakkoord en het verkiezingsprogramma van de partijen van de wethouders moet kijken. In het verleden was Wallaart persoonlijk assistent van oud-minister Ronald Plasterk. 'Wij zetten letterlijk rode, groene en oranje kleuren achter onze

Adobe Stock, Wavetbreak/Media12/Micro

programmapunten om de voortgang te monitoren. Dat is wat de partij maatschappelijk wil bereiken en waar je ze op kunt aanspreken.’

Met die inventarisatie moet je eigenlijk al voor de verkiezingen beginnen. Wat zetten partijen en politici op Facebook, op Twitter en LinkedIn? Welke uitspraken doen ze in lijsttrekkersdebatten? Vaak zijn die ook nog terug te luisteren via de website van de gemeente of de lokale omroep. Wat staat er in de lokale krant? Volg ze of laat ze volgen door medewerkers, adviseert Van Venetië. Tag ze, zodat je bekend wordt. Maak gebruik van alle instrumenten van de sociale media.

Kennismaken

Vraag niet meteen een kennismakingsgesprek met de wethouder aan als je nog geen idee hebt wat je eigen prioriteiten zijn en wat die van de wethouder, zegt Van Venetië. Het kan ook zijn dat je verschillende wethouders nodig hebt, bijvoorbeeld die van onderwijs, sport, werk en inkomen, statushouders of zelfs ruimtelijke ordening als het gaat om nieuwbouwprojecten. Bij welke wethouder je moet zijn, komt uit je inventarisatie in de eerste fase. Een goede informatiebron zijn ook de ambtenaren. Mensen onderschatten dat vaak, is zijn mening. Gebruik ze als wegwijzer. ‘Als je iets te bieden hebt, kan dat weldadig zijn voor een gemeente, in plaats van weer een zeurpiet die wat komt vragen. Veel gemeenten hebben het namelijk financieel zwaar. Kom dus niet om geld, maar kom met een creatieve oplossing.

‘Je moet je individuele belang overstijgen’

Dat geld komt later wel. Niet bedelen. Je lost een maatschappelijk probleem op.’

Mariëlle van Oort (van Van Oort en Van Oort Public Affairs en Communicatie) waarschuwt ook voor kortetermijnbeleid. ‘Om drie voor twaalf even langsaan, omdat je wat nodig hebt, en dan weer jaren stil zijn: niet doen.’ Tino Wallaart noemt dat vrienden maken in vreedstijd. Iets te bieden hebben, maakt je sympathiek en aantrekkelijk. Van Oort gaf onlangs een serie webinars voor de Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang. Ook zij zet in op een goede relatie met ambtenaren, omdat zij kunnen aangeven op welke wijze je kunt bijdragen.

Inwerkprogramma

Een wethouder heeft een inwerkprogramma en de nieuwe gemeenteraad ook. Kun je daar een onderdeel van zijn? Dat gaat niet vanzelf, maar dat moet je als organisatie of als sector met collega's zelf organiseren. Bijvoorbeeld door goede contacten te onderhouden met de griffie die het programma voor nieuwe raadsleden verzorgt. Van Oort: ‘De sector heeft veel te brengen, maar moet zich wel goed positioneren. Als jij >

Adobe Stock_Who is Danny

Maak gebruik van alle instrumenten van de sociale media

het zelf namelijk niet kunt, kan niemand het.' Van Venetië: 'De kinderopvang als geldmachine is nog steeds een vooroordeel dat leeft. Des te meer reden om je maatschappelijke gezicht te laten zien. Nodig politici uit op werkbezoek of wethouders, ambtenaren en raadsleden. Vraag ook ouders erbij. Dat zijn de kiezers en rechtstreeks contact met de burgers willen politici allemaal. Politici op werkbezoek doen het ook altijd goed op plaatjes.'

Organiseer een expertsessie met verschillende maatschappelijke organisaties, suggereert Van Oort. 'Vanuit de gezamenlijke meerwaarde. Met als vragen: waar staan wij voor en waar willen we naartoe? Of maak een factsheet voor het werkdossier voor nieuwe wethouders en raadsleden. Maak dat wel specifiek voor jouw gemeente en nodig hen uit voor een gesprek of werkbezoek.'

Exclusieve rol

Bedenk wel dat een raadslid iets anders nodig heeft dan een wethouder, zegt Wallaart. 'Zo'n algemene lobbybrief die alle fracties krijgen, is misschien goed om de achterban te laten zien dat je wat doet, maar triggert een politieke partij die zich wil onderscheiden niet echt. Kijk bij welke partij je welk punt naar voren brengt, zodat ze een exclusieve rol hebben. Duurzame kinderopvang bij GroenLinks bijvoorbeeld. Bezoek commissievergaderingen of fractievergaderingen en wees concreet. Wees goed voorbereid, maak duidelijk wat je boodschap is en wat je van raadsleden verwacht. Timing is ook belangrijk, verras ambtenaren en wethouders niet. Wees naar hen open over de stappen je neemt.'

Binnen blijven

Samenwerken met andere organisaties is belangrijk, vindt Van Venetië. Dat is effectiever dan in je eentje te lobbyen. Met andere kinderopvangorganisaties, met werkgevers of met andere maatschappelijke organisaties, zoals sportclubs of vluchtelingenwerk. 'Ga nadenken welke overleggen er nodig zijn. Zo blijf je aan tafel. Bijvoorbeeld een beweegtafel met sportclubs en fysiotherapeuten. Per thema zou je zo'n overleg kunnen opzetten. Niet te bureaucratisch. En bekijk elke vier jaar kritisch welke overleggen nog steeds nodig zijn. Tijdens dit soort overleggen hoor je wat er speelt, welke problemen er op de lange termijn zijn en welke plannen. En voor de volgende collegeperiode heb jij dan weer nieuwe oplossingen om bij raadsleden en wethouders neer te leggen. Oplossingen die zij op de agenda kunnen zetten.' Tino Wallaart: 'Lokale politici kunnen het verschil maken. Bij een gemeente kan veel bereikt worden. Dat blijft vaak onderbelicht.' <

VAN DE WETHOUDER KINDEROPVANG

Ik schrijf al sinds mensenheugenis voor *Management Kinderopvang*. De afgelopen vier jaar was ik daarnaast wethouder in de gemeente Waterland, met onder meer kinderopvang in mijn portefeuille. Dit verhaal over lobbyen is tot stand gekomen met input van de drie geïnterviewde lobbyisten, maar ook door mijn eigen ervaringen als wethouder. Dat begon vier jaar geleden met de constatering dat we bij de formatiebesprekingen de kinderopvang vergeten waren en niet beledigd hadden bij een wethouder. En dat terwijl ik een van de onderhandelaars was en bijna dagelijks over de kinderopvang schrijf. Kortom, kinderopvang is niet een onderwerp dat vanzelf op tafel komt. Ik eigende me de portefeuille toe. Afgelopen jaren bleek wel dat in een kleine gemeente als de mijne het ingewikkeld is om echte stappen te maken. Ik ging op bezoek, zorgde dat ik iedereen kende en dat zij mij kenden. Ik organiseerde overleggen tussen kinderopvangorganisaties en onderwijs. Maar vier jaar is te kort om er echt toe te doen. Niet dat ambtenaren de kinderopvang niet belangrijk vinden. Al wordt nog te vaak gedacht: ja maar, dat is een commerciële partij. Belangrijker struikelblok is echter de grote druk op de organisatie. Daar kwam nog bij dat de corona- en Oekraïne-crisis bij diezelfde ambtenaren landden. Dat maakte de afgelopen collegeperiode natuurlijk minder representatief. Een kleine gemeente is ook anders dan een grote stad. Ik ondersteun daarom van harte het verhaal van de drie lobbydeskundigen: zorg dat je wat te brengen hebt, een oplossing voor de problemen hebt en laat zien waar jij het verschil kunt maken. Mij hoeft je niet te overtuigen van het belang van kinderopvang, maar veel politici hebben geen enkel idee.

Astrid van de Weijenberg